INGLIZ TILI O‘RGANISHDAGI UMUMIY QIYINCHILIKLAR VA ULARNI YENGIB O‘TISH

Dusbayeva Nazira Narimonovna, Jizzax politexnika instituti Xorijiy tillar kafedrasi katta o‘qituvchisi
e-mail: naziradus@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqola hozirgi til o‘rganish ijtimoiy hayotning ajralmas bir qismi bo‘lib turgan vaziyatda yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan turli muammolar va ularni qanday bartaraf etishga doir ba’zi ma’lumot va tavsiyalarni o‘z ichiga oladi. Maqola nafaqat ingliz tili, balki ikkinchi va uchinchi chet tili sifatida o‘rganiladigan barcha xorijiy tillarga taalluqli bo‘lib, ushbu jarayonda qiyinchiliklarga uchrayotgan o‘quvchilar, talabalar, barcha til o‘rganuvchilar va o‘z guruhlarida samardorlik ko‘rsatkichlarini o‘stirmoqchi bo‘lgan chet tili o‘qituvchilari uchun mo‘ljallangan.
Kalit so‘zlar: yangi tillar, texnikalar, qiyinchiliklar, qoidalar, murakkabliklar.

COMMON DIFFICULTIES IN LEARNING ENGLISH AND OVERCOMING THEM

Abstract. This article contains some information and recommendations on various problems that may arise in language learning is an integral part of social life and how to overcome them. The article applies not only to English, but also to all learned as a second and third foreign language, and intended for foreign language teachers students who have difficulties in this process, students, all language learners, and those who want to increase the knowledge indicators in their groups.
Keywords: new languages, techniques, difficulties, rules, complexities.

РАСПРОСТРАНЕННЫЕ ТРУДНОСТИ В ИЗУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА И ИХ ПРЕОДОЛЕНИЕ

Аннотация. В данной статье содержится информация и рекомендации по различным проблемам, которые могут возникнуть в ситуации, когда изучение языка является неотъемлемой частью общественной жизни, и способам их преодоления. Статья касается не только английского, но и всех иностранных языков, изучаемых в качестве второго и третьего иностранного языка, а также студентов, испытывающих трудности в этом процессе, и предназначены для учителей иностранного языка студентов, всех изучающих язык, а также тех, кто хочет повысить успеваемость. показатели в своих группах.
Ключевые слова: новые языки, техники, трудности, правила, сложности.

Kirish. Biz taxminan kishilar 7000 ta tilda gaplashadigan dunyoda yashayapmiz. Ammo global muloqotda o‘z sonli tillargina ustunlik qiladi. Ingliz tili shunday tillardan biridir. Dunyo aholisining taxminan 20% ingliz tilida so‘zlashadi, shuning uchun u asosiy o‘yinchi sifatida ajralib turadi. Ingliz tili biznes, diplomatiya, fan va texnologiyaning turli sohalarida katta ahamiyatga ega. Ko‘pgina oliy o‘quv yurtlarining o‘qitish tili ingliz tilidir. Demak, ingliz tilining qamrovini inkor etib bo‘lmaydi. Ushbu maqolada biz ushbu muammolarni hal qilish va talabalar uchun ijobiy ta’lim muhitini yaratish uchun samarali strategiyalarni o‘rganamiz. Odamlarning ingliz tilini ikkinchi yoki chet tili sifatida o‘rganishga bo‘lgan munosabati va qiyinchiliklari, shubhasiz, umumiy muammodir. Ingliz tilini samarali o‘rganish uchun o‘z oldingizga aniq maqsad qo‘yish muhimdir. Shaxsiy o‘sish, martaba ko‘tarilishi yoki sayohat qilish imkoniyatlari uchun bo‘ladimi, aniq maqsad sizni rag‘batlantiradi va maqsadlaringizga e’tiboringizni qaratadi.

Bundan tashqari, til maktabi, ilova yoki repetitor kabi ishonchli manbani topish butun o‘quv jarayoni davomida tuzilma va ko‘rsatmalar berishi mumkin. Ingliz tilidagi filmlar va teleko‘rsatuvlarni tomosha qilish, ingliz musiqasini tinglash va ona tilida so‘zlashuvchilar bilan muloqot qilish kabi mashg‘ulotlar orqali ingliz madaniyatiga sho‘ng‘ish ham juda muhimdir. Va nihoyat, izchil amaliyot va qat’iyat har qanday tilda ravonlikka erishishning kalitidir.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. 1986-yilda Ganschou va Sparks kolleji talabalari misolida chet tillarini samarali o‘rganish bosqichlarini ko‘zdan kechirganlar. Talabalarning til o‘rganish muammolarini Koen, Fisher, Lefevr, Levin, Pompian va Tum kabi mutaxassislar maxsus o‘qituvchilar sifatidagi amaliy tajribalarida ko‘rib chiqishgan. Chet tilini o‘rganishdagi qiyinchiliklarining etimologiyasi kognitiv, affektiv va lingvistik sohalar bo‘yicha Javorskiy, Pohlman va Bishop-Marberi ishlarida to‘g‘ri munosabat va motivatsiyaning yetishmasligi qiyinchiliklarning natijasi ekanligini ko‘rsatishgan.

Tadqiqot metodologiyasi. Quyida qiyinchiliklarni qanday yengish haqida tajribaviy qarashlar topishimiz mumkin:

1. Muntazam ravishda mashq qiling - ingliz tilida gapirish, o‘qish, yozish va tinglashni qanchalik ko‘p mashq qilsangiz, shunchalik yaxshi bo‘lasiz. O‘z mahoratingizni oshirishga e’tibor qaratish uchun har kuni alohida vaqt ajrating. Til bilan ko‘proq tanishish uchun suhbat guruhiga qo‘shilishni yoki ESL kursini o‘ylab ko‘ring.

2. Til o‘rganish resurslaridan foydalaning – onlaynda ko‘plab ajoyib resurslar mavjud, jumladan til o‘rganish ilovalari, podkastlar, videolar va veb-saytlar.

Sizning qiziqishlaringizga mos keladigan faoliyatni toping va unga rioya qiling. Kutubxona kitoblari va boshqa jismoniy resurslarni ham tekshirishni unutmang.

3. Ingliz madaniyatiga sho‘ng‘ing - ingliz tilida so‘zlashuvchilar bilan muloqot qilish, ingliz filmlari, teleko‘rsatuvlarini tomosha qilish va ingliz musiqasini tinglash til va madaniyatni tushunishingizni yaxshilashga yordam beradi. Bu sizga tabiiy ravishda yangi so‘z va iboralarni olish imkoniyatini beradi.

4. Fikr-mulohaza oling va o‘z-o‘zini mulohaza qilishni mashq qiling – til ko‘nikmalaringiz bo‘yicha muntazam fikr-mulohazalarni olish, yaxshilashingiz kerak bo‘lgan sohalarni aniqlashga yordam beradi. O‘qituvchilar, repetitorlar yoki til

bo‘yicha hamkorlardan fikr-mulohazalarni izlang va bu fikr-mulohazalarni kundalik hayotingizda qanday qo‘llash haqida o‘ylashga vaqt ajrating.

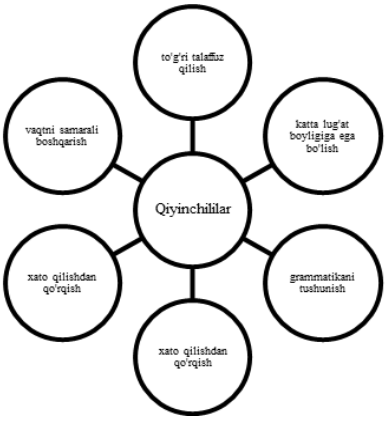
5. Sabrli va qat’iyatli bo‘ling - yangi tilni o‘rganish vaqt va fidoyilikni talab qiladi. Doimiy ravishda mashq qiling va muvaffaqiyatsizliklardan tushkunlikka tushmang. Esingizda bo‘lsin, har bir kishi o‘z o‘rganish tezligiga ega, shuning uchun o‘zingiznikini boshqalar bilan solishtirmaslikka harakat qiling.

6. Jarayonni qabul qiling - yangi tilni o‘rganish sayohat ekanligini unutmang. Jarayondan zavqlaning, yo‘lda kichik g‘alabalarni qadrlang va muvaffaqiyatingizni nishonlang. Qiziquvchan, ochiq fikrda bo‘ling va hech qachon o‘rganishni to‘xtatmang!

Bulardan tashqari, boshqa texnikalar ham bor, masalan, immersion yo‘qligi til o‘rganish jarayonida duch keladigan yana bir keng tarqalgan muammodir. Ingliz tilida so‘zlashadigan mamlakatda yashash ideal bo‘lsa-da, ko‘plab kattalar majburiyatlar va cheklovlar tufayli bunday hashamatga ega bo‘lolmaydilar. Biroq, uyda immersiv muhitni yaratish usullari mavjud. Bitta yondashuv - bu ingliz teleko‘rsatuvlari va filmlarini tomosha qilish. Ulardan shunchaki zavqlanish o‘rniga, dialoglarni, so‘z birikmalarini va iboralarni diqqat bilan tinglashga e’tibor qarating. Qiziqarli narsaga e’tibor bering va ularni yozib oling.

Agar kerak bo‘lsa, pauza qilishdan, orqaga qaytarishdan va ko‘rib chiqishdan qo‘rqmang. Musiqa, shuningdek, suvga cho‘mish uchun ajoyib vosita bo‘lishi mumkin. Ingliz tilidagi qo‘shiqlarni tinglash orqali siz tilning ritmi, intonatsiyasi va talaffuzi bilan tanishishingiz mumkin. Qo‘shiq matni bilan birga kuylash o‘rganganlaringizni mustahkamlashga yordam beradi. Kitoblar tilda ustunlik qilish uchun eng ajoyib manbadir. Ular turli xil lug‘at, grammatika darslari va jumla tuzilmalarini taklif qilishadi. O‘zingizning tezligingiz bilan o‘qing va taqdim etilgan manbalardan foydalaning. Qurilmangiz sozlamalarini ingliz tiliga o‘zgartirish ingliz tilini kundalik ishingizga integratsiya qilishning oddiy, ammo samarali usuli bo‘lishi mumkin. Yangi tilni o‘rganish qiyin bo‘lib tuyulishi mumkin, ammo ishonch hosil qiling, bu ham qoniqarli, ham erishish mumkin bo‘lgan faoliyatdir. Ingliz tilini kundalik ishlarga kiritish, har bir yutuqda taraqqiyotni tan olish, texnologik yutuqlardan foydalanish va xatolarni o‘sish sari qadam sifatida ko‘rish – bularning barchasi tilni o‘zlashtirish tajribangizni yaxshilaydigan amaliy yondashuvlardir. Yodingizda bo‘lsin, malakaga olib boradigan yo‘l faqat muloqot ko‘nikmalarini egallashga qaratilgan emas, aksincha, u madaniy tushunishni kuchaytirish, aqliy qobiliyatlarni charxlash va shaxsiy va kasbiy rivojlanish uchun yangi istiqbollarni ochishni o‘z ichiga oladi.

1-rasm

Tahlil va natijalar. Yangi tilni o‘rganish qiyin bo‘lib tuyulishi mumkin, ammo ishonch hosil qiling, bu ham qoniqarli, ham erishish mumkin bo‘lgan faoliyatdir. Ingliz tilini kundalik ishlarga kiritish, har bir yutuqda taraqqiyotni tan olish, texnologik yutuqlardan foydalanish va xatolarni o‘sish sari qadam sifatida ko‘rish – bularning barchasi tilni o‘zlashtirish tajribangizni yaxshilaydigan amaliy yondashuvlardir. Yodingizda bo‘lsin, malakaga olib boradigan yo‘l faqat muloqot ko‘nikmalarini egallashga qaratilgan emas, aksincha, u madaniy tushunishni kuchaytirish, aqliy qobiliyatlarni charxlash va shaxsiy va kasbiy rivojlanish uchun yangi istiqbollarni ochishni o‘z ichiga oladi.

Chet tilini o‘rganishdagi qiyinchiliklarni 1-rasmda ko‘rib chiqishimiz mumkin. Yangi tilni o‘rganish, uni egallashga intilayotgan shaxslar uchun turli qiyinchiliklar tug‘diradi. *To‘ g‘ri talaffuz qilish* bu qiyinchiliklardan biridir, ayniqsa, maqsadli tilda shaxsning ona tilida mavjud bo‘lmagan tovushlar mavjud bo‘lsa.

Bunday to‘siqlarni yengib o‘tish uchun ona tilida so‘zlashuvchilar yoki professional repetitorlar bilan tez-tez mashg‘ulotlar o‘tkazish kerak bo‘lib, ular fikr-mulohazalar va artikulyatsiya mahoratini oshirish bo‘yicha ko‘rsatmalar beradi. Bundan tashqari, *katta lug‘atga ega bo‘lish*, ayniqsa, yangi boshlanuvchilar uchun qiyin bo‘lishi mumkin. Yangi atamalarni kichikroq birliklarga ajratish va ularni tanish tushunchalar bilan bog‘lash yodlashga yordam beradi. Fleshli kartalar, mobil ilovalar va onlayn testlardan foydalanish ham o‘quv jarayonini osonlashtirishi mumkin. Chet tilining *murakkab grammatik ramkalar*i o‘quvchilarni qo‘rqitishi mumkin. O‘z ona tillaridan farqli o‘laroq, bu qoidalar va tuzilmalar tushunarsiz bo‘lib ko‘rinishi mumkin. Ushbu muammoni hal qilish uchun asosiy grammatik tamoyillarga e’tibor qaratish va ularni doimiy ravishda amalda qo‘llash foydali bo‘lishi mumkin. Audiokitoblarni tinglash, podkastlarni so‘zlash va maqsadli tilda filmlar yoki teledasturlarni ko‘rish bu harakatni to‘ldirishi mumkin. *Xato qilishdan qo‘rqish* ko‘pincha til o‘rganuvchilarning rivojlanishiga to‘sqinlik qiladi. Ko‘pgina talabalar noto‘ri tushunilishi yoki ahmoq bo‘lib ko‘rinishidan xavotirlanib suhbatga kirishishni istamaydilar. Ushbu tashvishni hal qilish, qo‘pol xatolar o‘quv jarayonining ajralmas qismi ekanligini qabul qilishni o‘z ichiga oladi. Konstruktiv tanqid va dalda beruvchi ona tilida so‘zlashuvchilar yoki til almashinuvi bo‘yicha hamkorlar bilan hamkorlik qilish tashvishlarni yengillashtirishi va o‘z qobiliyatlariga ishonchni oshirishi mumkin. Nihoyat, *vaqtni samarali boshqarish*, til o‘rganish majburiyatlari bilan bir qatorda talabchan jadvallar bilan shug‘ullanadigan shaxslar uchun qiyin bo‘lishi mumkin. Erishish mumkin bo‘lgan maqsadlarni belgilash va muntazam til o‘rganish davrlarini kundalik ish tartibiga kiritish vaqt o‘tishi bilan malakani sezilarli darajada oshirishi mumkin. Muvaffaqiyatlilik faqat qisqa seanslarni talab qilishi mumkin bo‘lsa-da, hatto har kuni ajratilgan bir necha daqiqalar ham til malakasi darajasida sezilarli yaxshilanishlarga olib kelishi mumkin.

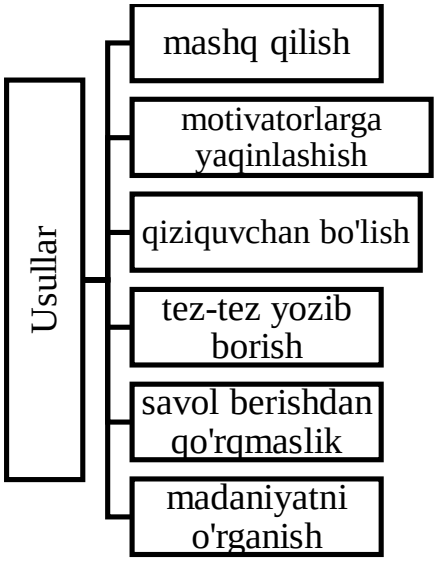
Ushbu sohalarga e’tibor qaratish va izchil amaliyotlarni amalga oshirish orqali o‘quvchilar tilni o‘zlashtirishdagi qiyinchiliklarni muvaffaqiyatli yengib o‘tishlari va o‘zlari xohlagan til maqsadlarida ravonlikka erishishlari mumkin.

Esda tutish kerak bo‘lgan muhim narsa shundaki, o‘rganish har doim ham qattiq o‘qishni anglatmaydi. Bu muntazam ravishda mashq qilish va o‘z-o‘zini nazorat qilishni anglatadi. Shunday qilib, agar siz yetarli vaqt topishda qiynalayotgan

bo‘lsangiz, tashvishlanmang. Kichik mashq va topshiriqlardan boshlang, ingliz tilini kundalik ishlaringizga kiriting, aniq maqsadlar qo‘ying va sabrli bo‘ling. Fidoyilik va izchillik bilan ingliz tilini o‘zlashtirish orzuingiz tez orada haqiqatga aylanadi! Esingizda bo‘lsin, har bir qadam muhim. Bu faqat bitta so‘z yoki jumla bo‘lsa ham, oldinga intiling. Har bir g‘alabani, qanchalik kichik bo‘lmasin, nishonlang, chunki ular vaqt o‘tishi bilan ortib boraveradi. Oldinga intiling va oxir-oqibat maqsadingizga yetasiz. Bundan tashqari, texnologiyadan foydalanishdan qo‘rqmang. Duolingo, Babbel va Rosetta Stone kabi ilovalar o‘quvchilar uchun mo‘ljallangan darslar, o‘yinlar va viktorinalarni taklif qiladi. Ular o‘rganishni qiziqarli qiladi, shu bilan birga grammatika, lug‘at va talaffuz kabi muhim ko‘nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Har doim yodda tutingki, bu jarayonda sabr-toqat juda muhimdir. Til o‘rganish vaqt, kuch va qat‘iyat talab qiladi. Ishlarni sekin olib boring, g‘alabalaringizni nishonlang va hech qachon taslim bo‘lmang. Oddiy materiallardan boshlang va asta-sekin murakkab jihatlarga o‘ting. Ushbu yondashuv sizning poydevoringizni mustahkamlaydi, ilg‘or mavzularni tushunishni soddalashtiradi.

Quyidagi jadvalda chet tilini o‘rganishdagi qiyinchiliklarni yengib o‘tish usullari keltirib o‘tilgan:

Yangi o‘zlashtirilgan grammatika tamoyillaridan foydalangan holda jumlalar yaratish bilan mashq qilish qimmatli uslubdir. Yozish sizning bilimlaringizni tez-tez mustahkamlaydi va ushbu qoidalar qanday ishlashini amaliy tushunishga yordam beradi. O‘qish jadvalingizga muntazam yozish seanslarini kiritganingizga ishonch hosil qiling. Grammatikani o‘rganishda izchillik muhim ahamiyatga ega. Muntazam mashqlar o‘rganganingizni qo‘llash va ma’lumotni saqlash uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Madaniy to‘siqlar, albatta, hal qilinishi kerak bo‘lgan yana bir muammodir. Ingliz tilidagi suhbatlarda madaniy nuanslarni navigatsiya qilish ba’zan minalangan maydonda yurgandek tuyulishi mumkin.

Ikkinchidan, savol berishdan qo‘rqmang. Darhaqiqat, aniqlovchi savollar berish ko‘plab madaniyatlarda juda qadrlanadi. Agar biror narsa mantiqiy bo‘lmasa, muloyimlik bilan qo‘shimcha tushuntirishni so‘rang. Bu sizga madaniy me’yorlar va urf-odatlarni tushunishga yordam beradi. Esingizda bo‘lsin, madaniy tushunish ikki tomonlama naf keltiradi. Ochiq muloqot o‘zaro hurmat va minnatdorchilikni

rivojlantiradi. Madaniyatlar orasidagi tafovutlarni bartaraf etishda bilim o‘rnini bosa olmaydi. Qiziquvchan bo‘ling, ochiq fikrda bo‘ling va eng muhimi, hech qachon o‘rganishni to‘xtatmang.

Xulosa va takliflar. Ingliz tilini o‘rganish, xuddi marafonda yugurish kabi, sabr, qat’iyat va fidoyilikni talab qiladi. Yangi tillarni tezda o‘zlashtira oladigan bolalardan farqli o‘laroq, kattalardan ko‘pincha malakani egallash uchun ko‘proq vaqt va kuch talab qiladi. Biroq, bu sekin rivojlanish muvaffaqiyatsizlikka teng degani emas.

Bu erishish mumkin bo‘lgan maqsadlarni belgilash va haqiqiy bo‘lmagan umidlardan qochish juda muhimdir. Ushbu lingvistik sarguzashtga kirishayotganda o‘zingizga mehribon bo‘ling. Esda tutingki, tilni o‘rganish so‘z boyligini oshirish, grammatik tuzilmalarni tushunish, tinglash, gapirish, o‘qish va yozish qobiliyatlarini rivojlantirishni o‘z ichiga olgan uzluksiz jarayondir. Ingliz tilida muloqot qilishning har bir muvaffaqiyatli urinishi, xoh u elektron pochta xabarini yuborish yoki ingliz tilidagi dasturni subtitrsiz tomosha qilish, ravonlik uchun intilishdagi g‘alabani anglatadi. Ushbu daqiqalarni nishonlang, chunki ular sizning umumiy taraqqiyotingizga sezilarli hissa qo‘shadi. Bir vaqtning o‘zida bir qadam tashlasangiz, tez orada marra chizig‘ini ishonch bilan bosib o‘tasiz. Har bir xato qadam sizni mahoratga yaqinlashtiradi. Esingizda bo‘lsin, muvaffaqiyatsizlik yakuniy emas, bu faqat muvaffaqiyat sari qadamdir. Va kim biladi, balki yo‘lda siz yashirin iste’dodlarni yoki kutilmagan kuchli tomonlarni kashf etasiz! Ikkinchidan, o‘zingizni pozitivlik bilan o‘rab oling. Tanqid qilishdan ko‘ra sizni qo‘llab-quvvatlaydigan do‘stlar, oila a’zolari yoki o‘qituvchilarni qidiring.

Ijobiy ta’sirlar o‘z-o‘zini hurmat qilish va o‘sishni rivojlantirishda mo‘jizalar yaratishi mumkin. Nihoyat, amaliyot mukammal qiladi. Qiyinchiliklardan qochmang; Buning o‘rniga, ularga qarshi kurashing. Har bir muvaffaqiyatli urinish o‘zingizga bo‘lgan ishonchingizni mustahkamlaydi. Ishonchsizlik sizni to‘xtatmasligi kerak. Muvaffaqiyatsizliklarni imkoniyat sifatida qabul qiling, qo‘llab-quvvatlang, ijobiy fikrlashni rivojlantiring va sa’y-harakatlaringizda davom eting. Axir, Rim bir kunda qurilmagan, nega shoshilish kerak? Ingliz tili o‘zlashtirishingizni kutmoqda!

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Bekmuratova U. B. “Ingliz tilini o‘qitishda innovatsion texnologiyalardan olib borish” mavzusida murojaat. – Toshkent, 2012.

2. Xatamova N. Q., Mirzayeva M. N. “Ingliz tili darslarida qo‘llanmagan interfaol usullar” (uslubiy qo‘llanma), – Navoiy, 2006. – B. 40.

3. Hoshimov O‘.,Yoqubov I. “Ingliz tili o‘qitish metodikasi” (o‘quv qo‘llanma) – Toshkent: “Sharq” nashriyoti, 2003.

Муминова Ф. М. – Tekst: neposredstvennyy // Молодой ученый. 2020. № 18 (308). – S. 590-592. – URL: https://moluch.ru/archive/308/69404/

4. Otaboeva M. R. Chet tilini o‘qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalardan yuklash va uni olib borish // Молодой ученый. 2017. № 109 4.2 (138.2). – C. 36-37. URL manzili: https://moluch.ru/archive/138/39058/

5. Мамаризаева Ф. Литеральный перевод – средство литерального общения и взаимодействия / Актуальные проблемы социально-гуманитарных 6(3). 2022. – С. 50-55. https://www.scienceproblems.uz/index.php/journal/article/view/78